

Oponentský posudek diplomové práce Ondreje Žegorjaka , studenta 6. ročníku AVU, ateliéru restaurování uměleckých děl malířských a dřevěných polychromovaných plastik, škola Doc. MgA. Adama Pokorného Ph.D.

Téma teoretické části diplomové práce: Vlastnosti syntetických petrifikačních pryskyřic při impregnaci dřevěných artefaktů

RESTAUROVÁNÍ ZÁVĚSNÉHO OBRAZU

Kázání, neznámý autor, 18. století, olej na plátně, 63,3 x 79,4 cm.

Restaurování značně poškozeného díla si vyžádalo provedení rozsáhlé škály na sebe navazujících úkonů používaných při restaurování závěsných obrazů na plátěné podložce. Rentoaláž byla provedena při workshopu pod vedením restaurátora Luigi Orata. Restaurátorská dokumentace ve své textové i obrazové části velmi dobře a v plném rozsahu zaznamenává stav díla před restaurováním, dokládá metody a výsledky průzkumu, obsahuje navrhované restaurátorské postupy a také seznam a specifikaci použitých materiálů. Podrobně jsou tu popsány a fotograficky dokumentovány všechny úkony vlastního restaurování a také stav po restaurování. Všechny tyto úkony byly provedeny velmi kvalitně a pečlivě, s plným respektem k původnímu dílu. Restaurování dílo výrazně zhodnotilo.

RESTAUROVÁNÍ POLYCHROMOVANÉ DŘEVOŘEZBY

Světloňoš, neznámý autor, 18. století, polychromovaná dřevorezba, výška cca 31,2 cm.

Diplomant zpracoval ikonografickou informaci k figuře světloňoše, popsal stav díla před restaurováním, navrhl metody průzkumu i postup restaurování. Samotný průzkum i restaurování provedl velmi pečlivě a kvalifikovaně (snímání nečistot, upevnění původní polychromie, doplnění chybějících částí řezby, tmelení a retuš). Ve fotografické části dokumentace je podrobně a přesvědčivě zachycen průběh průzkumu i vlastního restaurování. Míra závěrečné retuše byla zvolena s ohledem na postavu druhého světloňoše, která tvoří protějšek na témže oltáři.

RESTAUROVÁNÍ DESKOVÉ MALBY

Ukřižování, Poslední soud, Augustus Cordus, 1579, olej na dřevěné desce, 140 x 178 cm.

Jedná se o oboustranně malovanou desku. Strana s vyobrazením Ukřižování byla již v minulých letech (2017–2018) podrobena průzkumu a následně i restaurována studentkami Terezou Čádovou a Janou Chalupovou. Stranu s malbou Posledního soudu restaurovali od února 2020 Pavol Sás a Ondrej Žegorjak. Tehdy se deska po roce a půl vrátila z výstavy do školního ateliéru. K poznatkům získaným při průzkumu první etapy restaurování (T. Čádová,

J.Chalupová) přiřadili výsledky komplexního a podrobného průzkumu druhé strany desky s malbou Posledního soudu. Identifikovali tak míru dochování původní malby, rozpoznali pozdější přemalby, souvrství degradovaných druhotných a původních lakových vrstev a také řadu starších nevyhovujících zásahů. Provedli také průzkum ozdobného rámu ze kterého byla deska před restaurováním vyjmuta. Po vyhodnocení výsledků průzkumu navrhli postup restaurování. Odstranili druhotné zásahy a odkryli původní malbu s degradovanou lakovou vrstvou. V restaurátorské dokumentaci je dokumentován stav díla před restaurováním, podrobný průzkum a jeho výsledky. Je zde také prezentován restaurátorský záměr a zvažována možná míra retuší a rekonstrukcí. Popsány jsou tu také provedené kroky vlastního restaurování. Vše je velmi bohatě dokumentováno v její obrazové části. Všechny úkony a postupy byly provedeny s potřebnou znalostí problematiky, pečlivě a s optimálním výsledkem.

RESTAUROVÁNÍ NÁSTĚNNÉ MALBY

Ve františkánském klášterním kostele Zvěstování Panny Marie a Čtrnácti svatých pomocníků v Kadani pracoval diplomant, tehdy ve čtvrtém ročníku, na restaurování malby z konce 16. a poč. 17. století. Při restaurování výjevu Posledního soudu bylo třeba provést zejména podrobný průzkum, odkryv nejstarších vrstev malby, konsolidaci omítky a vrstev malby. Poté byly zatmeleny defekty a následovala pečlivě zvážená míra retuše. Vše je popsáno v textové části dokumentace, její obrazová část zachycuje podrobně celý průběh restaurování.

TEORETICKÁ ČÁST DIPLOMOVÉ PRÁCE

Vlastnosti syntetických petrifikačních pryskyřic při impregnaci dřevěných artefaktů

Tato část diplomové práce se podrobně a obsáhle se zabývá syntetickými pryskyřicemi užívanými k impregnaci dřevěných artefaktů, zaznamenává jejich specifické vlastnosti, vhodnost jejich užití při řešení konkrétních případů ošetření dřeva a uvádí také jejich dostupnost na trhu.

Diplomant zde prezentuje nejen možné způsoby impregnace, ale také exaktní metody měření míry dosažené impregnace a výsledných vlastností takto ošetřené dřevní hmoty.

Zabývá se také problematikou vztahu mezi zvoleným impregnačním prostředkem a polychromií, která nesmí být v důsledku petrifikace nijak porušena. Tento problém je nutné řešit při restaurování polychromovaných dřevořezb.

Důležitá je praktická část této práce. Diplomant provedl impregnaci celé řady destruovaných vzorků dřeva na trhu dostupnými syntetickými pryskyřicemi a následně podrobně proměřil a vyhodnotil jejich váhové a objemové změny, popsal změnu jejich barvy a posoudil míru zpevnění.

Za vhodné pokládám ještě ve větším časovém odstupu znovu posoudit výsledky petrifikace.

TECHNOLOGICKÉ KOPIE GOTICKÉ DESKOVÉ MALBY A BAROKNÍ MALBY NA PLÁTNĚ

Při prohlídce v atelieru jsem prohlédl dvě kopie gotické malby:

Italsko katalánský malíř: Triptych Krista trpitele, kolem 1400

2. Mistr Třeboňského oltáře(?): Roudnická madona, 1385-1390

a dvě kopie barokní malby na plátěné podložce:

3. Paul Troger: Sv. Jeroným

4. Hans von Aachen: Podobizna malíře Josefa Heintze

(Technologické postupy vzniku kopií jsou popsány a přesvědčivě fotograficky dokumentovány)

HODNOCENÍ

Výsledky restaurování, předložené dokumentace i kvalita teoretické části práce mě vede k tomu abych jednoznačně doporučil udělení titulu MgA. V době psaní tohoto posudku nebyla ještě část práce na deskovém obraze zcela dokončena. Domnívám se však, že i při ztížených pracovních podmínkách v době pandemie, diplomant naplnil zadání a proto doporučuji klasifikovat jej stupněm výborně (1).

V Černošicích 4. 9. 2020
mal.

Jiří Třeštík akad.